

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie oskarżonego **T. L.**
oskarżonego o przestępstwo z art. 300 § 2 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 22 stycznia 2020 r.,
skargi obrońcy oskarżonego,
na wyrok Sądu Okręgowego w K.
z dnia 9 października 2019 r., sygn. akt IV Ka (...),

p o s t a n o w i ł:

- 1) oddalić skargę;**
- 2) zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. B., Kancelaria Adwokacka w K. 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote i osiemdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie skargi na rzecz T. L. jako jego obrońca z urzędu;**
- 3) obciążyć Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

T. L. został oskarżony o to, że w dniu 29 lipca 2011 r. w K., w celu udaremnienia wykonania orzeczenia Sądu Okręgowego w K., sygn. akt II Ca (...), uszczuplił zaspokojenie swojego wierzyciela w osobie E.I., poprzez zbycie w formie darowizny spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...), położonego przy ul. (...) w K., o wartości 354.289,62 PLN na rzecz M. L., to jest o przestępstwo z art. 300 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 14 grudnia 2018 r., w sprawie II K (...), Sąd Rejonowy w K. na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. i art. 632 pkt 2 k.p.k. oskarżonego T. L. uniewinnił od popełnienia czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, obciążając kosztami postępowania Skarb Państwa. Sąd zasądził również na rzecz adw. M. B. koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu.

Wyrok ten został zaskarżony przez prokuratora oraz przez oskarżycielkę posiłkową.

Prokurator zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego i powołując się na przepis art. 438 pkt 3 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na przyjęciu, iż działania oskarżonego T. L. polegające na zrzeczeniu się członkostwa w Spółdzielni Mieszkaniowej „K.”, jak również zrzeczeniu się związanego z nim spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego na rzecz M. L., nie doprowadziły do uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela oskarżonego w osobie E. I. i nie zmierzały do udaremnienia wykonania orzeczenia w postaci postanowienia Sądu Okręgowego w K. w przedmiocie podziału majątku wspólnego, który to błąd miał wpływ na treść orzeczenia i skutkował uniewinnieniem oskarżonego od czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia. Na tej podstawie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Oskarżycielka posiłkowa również zaskarżyła w całości powyższy wyrok na niekorzyść oskarżonego. Zarzuciła mu błąd w ustaleniach faktycznych, jak również naruszenie przepisów postępowania karnego, a mianowicie art. 7, art. 167, art. 170, art. 175, art. 177 k.p.k., oraz przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 300 § 2 k.k. Jako zarzut apelacyjny wymieniła także przyjęcie przez Sąd I instancji pisma procesowego od obrońcy oskarżonego, o którym oskarżycielka posiłkowa dowiedziała się dopiero podczas rozprawy końcowej. W oparciu o te zarzuty oskarżycielka posiłkowa wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K.

Wyrokiem z dnia 9 października 2019 r., w sprawie IV Ka (...), Sąd Okręgowy w K. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wyroku Sąd stwierdził, że zasadny jest zarzut podniesiony w apelacji prokuratora oraz część zarzutów podniesionych przez oskarżycielkę posiłkową. Kontrola zaskarżonego wyroku doprowadziła Sąd odwoławczy do wniosku, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwalał na przypisanie oskarżonemu sprawstwa i winy.

Skargę od wyroku Sądu odwoławczego na podstawie art. 539a § 1 k.p.k. wniósł obrońca oskarżonego. W skardze zarzucił błędne przyjęcie konieczności przeprowadzenia w całości postępowania dowodowego, w tym trybie art. 442 § 2 k.p.k. ujawnienie zeznań świadka J. P., gdyż te okoliczności nie upoważniają do wydania rozstrzygnięcia kasatoryjnego, a nadto co do zasady wydają się nie być kwestionowane przez Sąd Odwoławczy. Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym oraz o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu.

W odpowiedzi na skargę oskarżycielka posiłkowa wniosła o jej oddalenie w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest oczywiście bezzasadna.

Nie można zgodzić się ze skarżącym, że Sąd Okręgowy w K. błędnie przyjął konieczność przeprowadzenia w całości postępowania dowodowego przez Sąd I instancji. Takie stwierdzenie zawarte w na s. 21 uzasadnienia zaskarżonego wyroku stanowi konsekwencję uchylenia wyroku Sądu I instancji i przekazania mu sprawy do ponownego rozpoznania, ale konieczność przeprowadzenia w całości postępowania dowodowego nie stanowiła podstawy tej decyzji Sądu.

Z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w K. jednoznacznie bowiem wynika, że podstawą uchylenia wyroku Sądu Rejonowego był wynikający z art. 454 § 1 k.p.k. zakaz wydania wyroku skazującego przez sąd odwoławczy wobec oskarżonego, który został uniewinniony w postępowaniu przed sądem I instancji. Zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. *in fine* uchylenie przez sąd odwoławczy orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie

w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Tym samym zaistnienie podstaw z art. 454 k.p.k. nie wymaga wystąpienia jednocześnie konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Te podstawy uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania zostały wymienione jako alternatywne. Jeśli jednak sąd, tak jak w badanej sprawie, stwierdzi zaistnienie podstawy do uchylenia wyroku wynikającej z art. 454 § 1 k.p.k., to konsekwencją tej decyzji procesowej będzie potrzeba przeprowadzenia przez Sąd I instancji ponownego postępowania.

Skarżący powyższych normatywnych uwarunkowań nie dostrzega, jakkolwiek Sąd Okręgowy – rzetelnie, bo poprzez odniesienie się do zarzutów obydwu apelacji w kontekście zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – wykazał dlaczego zaskarżony nimi uniewinniający wyrok jest – w jego ocenie – wadliwy, bo „zgromadzony materiał dowodowy w pełni pozwalał na przypisanie sprawstwa i winy” (k. 356v). Co więcej, następnie Sąd Okręgowy wprost skonstatował, że „ponieważ w myśl art. 454 § 1 k.p.k. nie może skazać oskarżonego (...) konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji”. Tych zapisów uzasadnienia zaskarżonego wyroku obrońca już nie dostrzegł, ani uwzględnił w swoich rozważaniach, co czyni sformułowany przez niego w skardze zarzut całkowicie dowolnym. Podkreślić należy, iż stanowisko zaprezentowane przez Sąd Okręgowy uwzględnia dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące możliwości uchylenia wyroku uniewinniającego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związanej z regułą *ne peius* określoną w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.) [zob. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 20 września 2018, I KZP 10/18, OSNKW 2018, z. 11, poz. 73; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2019 r., IV KS 30/19, LEX nr 2699538].

Przypomnieć też w tym miejscu wypada, że poza zakresem odniesienia Sądu Najwyższego w niniejszym postępowaniu pozostaje stwierdzenie, czy Sąd II instancji dokonał trafnej, czy nietrafnej decyzji co do istnienia podstaw odnośnie możliwości skazania oskarżonego za zarzucane mu przestępstwo. „Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu

odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego” (zob. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, OSNKW 2018, z.3, poz. 23), „W postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi od wyroku sądu odwoławczego Sąd Najwyższy nie może (...) oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy do wydania wyroku zmieniającego - nie jest bowiem władny na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k. do oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie - rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy bowiem do sądów powszechnych.” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2018, V KS 15/18, Lex nr 2515959). Kluczowe znaczenie z perspektywy kontroli wydanego przez Sąd II instancji wyroku ma fakt uzasadnienia przez Sąd odwoławczy swojego stanowiska w przedmiocie uchylenia wyroku Sądu I instancji i przekazania mu sprawy do ponownego rozpoznania w związku z art. 454 § 1 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art.618 § 1 pkt 11 k.p.k. oraz art.624 § 1 k.p.k.